

489.

Na osnovu člana 47 stav 5 Zakona o upravljanju otpadom ("Službeni list CG", broj 64/11), Vlada Crne Gore, na sjednici od 5. aprila 2012. godine, donijela je

**UREDBU
O NAČINU I POSTUPKU OSNIVANJA SISTEMA
PREUZIMANJA, SAKUPLJANJA I OBRADNE OTPADA OD ELEKTRIČNIH I
ELEKTRONSKIH PROIZVODA I RADA TOG SISTEMA**

Predmet

Član 1

Ovom uredbom propisuje se način i postupak osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpada od električnih i elektronskih proizvoda (u daljem tekstu: otpadna oprema) i rada tog sistema, kao i godišnje količine otpada od električnih i elektronskih proizvoda koje se moraju preraditi, obraditi i reciklirati.

Primjena

Član 2

Ova uredba primjenjuje se na opremu datu u Prilogu 1 koji je sastavni dio ove uredbe, ako oprema nije sastavni dio mašina i vozila i nije ugrađena u objekte, odnosno zgrade kao njihov sastavni dio.

Značenje izraza

Član 3

Izrazi upotrijebljeni u ovoj uredbi imaju sljedeća značenja:

1) **oprema** su proizvodi čiji pravilan rad zavisi od električne struje ili elektromagnetnih polja, kao i proizvodi namijenjeni za proizvodnju, prenos i mjerenje struje i koji se koriste kod napona do 1000 V za naizmjenični protok i 1500 V za jednosmjerni protok u skladu sa Prilogom 1 ove uredbe;

2) **otpadna oprema** je oprema koja je oštećena, uništena, istrošena ili odbačena, odnosno čiji je rok upotrebe istekao zbog oštećenja, odnosno starosti ili iz drugih razloga;

3) **ponovna upotreba** je postupak kojim se otpadna oprema ili njeni sastavni djelovi daju na ponovnu upotrebu, uključujući i dalju upotrebu opreme ili njenih sastavnih dijelova koji su vraćeni distributerima, komunalnim preduzećima ili obrađivaču otpadne opreme;

4) **recikliranje** je ponovno korišćenje otpadnih dijelova i materijala iz otpadne opreme u proizvodnji za istu ili drugu namjenu, osim energetske prerade;

5) **prethodna obrada otpadne opreme** je postupak koji obuhvata preradu otpada po postupcima R12 i R13 u skladu sa propisom o klasifikaciji otpada i postupcima njegove obrade;

6) **proizvođač** je lice, koje:

- proizvodi i prodaje opremu pod svojom robnom markom,

- prodaje opremu pod svojom robnom markom koju je proizveo drugi proizvođač, ukoliko oprema nije označena robnom markom njenog proizvođača, osim lica koje po bilo kojem finansijskom sporazumu pruža usluge finansiranja opreme;

7) **distributer** je lice koje radi stavljanja opreme u promet obezbjeđuje opremu krajnjem korisniku;

8) **otpadna oprema iz domaćinstva** je otpadna oprema koja nastaje u domaćinstvima, kao i otpadna oprema koja nastaje u industriji, radionicama ili uslužnim djelatnostima, ako je zbog svoje prirode i količine slična otpadnoj opremi iz domaćinstva;

9) **uvoznik** je lice, koje zbog obavljanja djelatnosti uvozi opremu;

10) **stavljanje opreme u promet, odnosno tržište** je:

- isporuka proizvedene opreme prvi put distributeru radi njene dalje prodaje ili davanje na korišćenje krajnjem korisniku;

- uvoz opreme radi obavljanja trgovinske djelatnosti odnosno davanja uvezene opreme distributeru radi njene dalje prodaje ili davanja uvezene opreme na korišćenje krajnjem korisniku ili

- uvoz opreme radi obavljanja djelatnosti koja nije trgovinska djelatnost;

11) **postrojenje za obradu** je postrojenje u objektu ili dijelu objekta koji je uređen za obradu otpadne opreme;

12) **obrađivač otpadne opreme** je privredno društvo ili preduzetnik koje vrši obradu otpadne opreme u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom;

13) **komunalno preduzeće** je privredno društvo koje ispunjava uslove utvrđene zakonom;

14) **sabirni centar** je prostor uređen za sakupljanje i privremeno skladištenje vrsta, odnosno frakcija komunalnog otpada, koje su odvojeno sakupljene i sakupljanje miješanog komunalnog otpada zbog sortiranja ili drugog načina obrade;

15) **krajnji korisnik** je lice koje je koristilo, koristi ili namjerava da koristi opremu, odnosno lice zbog čije djelatnosti nastaje otpadna oprema;

16) **krajnji korisnik bez prethodnog dobavljača** je lice koje zbog obavljanja svoje djelatnosti, koja nije trgovina opremom, sam uvozi opremu iz drugih država;

17) **opasna materija** je svaka materija koja predstavlja hemikaliju ili drugu materiju koja ima štetne i opasne karakteristike;

18) **miješani komunalni otpad** je otpad iz domaćinstva preostao nakon odvajanja pojedinih frakcija komunalnog otpada za koji je predviđena mogućnost selektivnog sakupljanja;

19) **finansijski sporazum** je svaki sporazum o zajmu, zakupu, najmu ili odloženoj prodaji ili dogovor koji se odnosi na opremu bez obzira da li se na osnovu tog sporazuma ili dogovora može izvršiti prenos svojine na toj opremi.

Izuzeci

Član 4

Ova uredba ne primjenjuje se na:

- otpadne štamparske tonere, svrstane u otpad sa kataloškim brojem 08 03 17* i 08 03 18* iz kataloga otpada, ako nastanu kao potrošni materijal korišćenjem štampača;

- opremu za državnu bezbjednost; i

- opremu koja je ugrađena u oružje, municiju i vojnu opremu.

Obaveze proizvođača i uvoznika

Član 5

Proizvođač i uvoznik električnih i elektronskih proizvoda dužni su da na zahtjev obrađivača otpadne opreme dostave podatke o:

- ponovnoj upotrebi i obradi za svaki tip nove opreme;
- pojedinim sastavnim djelovima i materijalima opreme, i
- mjestima gdje se u opremi nalaze opasne materije.

Podatke iz stava 1 ovog člana, proizvođač i uvoznik dužni su da obezbijede za nove tipove opreme najkasnije u roku od 12 mjeseci od dana stavljanja novog tipa opreme na tržište.

Podatke iz stava 1 ovog člana, proizvođač i uvoznik dostavljaju u formi priručnika ili u elektronskom obliku (CD-ROM).

Sakupljanje otpadne opreme

Član 6

Otpadnu opremu može da sakuplja distributer, komunalno preduzeće i obrađivač otpadne opreme.

Otpadna oprema ne može se predati komunalnom preduzeću kao miješani komunalni otpad.

Krajnji korisnik dužan je da:

- otpadnu opremu iz domaćinstva preda distributeru prilikom nabavke nove opreme ili komunalnom preduzeću kao izdvojeno sakupljenu frakciju komunalnog otpada u sabirni centar;
- otpadnu opremu koja nije otpadna oprema iz domaćinstva preda obrađivaču otpadne opreme ili distributeru prilikom nabavke nove opreme.

Krajnji korisnik otpadnu opremu prije predaje licima iz stava 3 ovog člana, dužan je da čuva odvojeno, kako ne bi došlo do njenog deformisanja i zagađivanja životne sredine.

Ukoliko je otpadna oprema iz domaćinstva toliko oštećena, da ugrožava životnu sredinu i zdravlje ljudi, ili je zagađena drugim otpadom, krajnji korisnik dužan je da tu opremu preda komunalnom preduzeću u sabirni centar.

Besplatna predaja otpadne opreme distributeru

Član 7

Distributer je dužan da besplatno preuzima otpadnu opremu od krajnjeg korisnika na njegov zahtjev prilikom nabavke opreme za domaćinstvo, ako se radi o otpadnoj opremi iz Priloga 1 ove uredbe, ukoliko je broj otpadne opreme jednak broju nabavljene opreme.

Distributer može da odbije preuzimanje otpadne opreme iz domaćinstva ukoliko je otpadna oprema iz domaćinstva rastavljena ili oštećena tako da je nije moguće prevoziti ili prenositi kao novu opremu, ili ako ugrožava zdravlje zaposlenog lica kod distributera.

Distributer je dužan da na zahtjev krajnjeg korisnika prilikom nabavke nove opreme besplatno preuzme otpadnu opremu, koja nije otpadna oprema iz domaćinstva, ukoliko je:

- dobio opremu za krajnjeg korisnika;

- otpadna oprema u skladu sa Prilogom 1 ove uredbe iste vrste kao nabavljena nova oprema.

Ukoliko distributer ne preuzme otpadnu opremu od krajnjih korisnika na prodajnom mjestu, dužan je da obezbijedi predaju na mjestu za preuzimanje, koje od prodajnog mjesta nije udaljeno više od 500 metara vazdušne linije.

Mjestom preuzimanja, iz stava 4 ovog člana, smatra se posuda za otpadnu opremu, koja se nalazi u pokrivenom prostoru sa odgovarajućim pristupom za njeno nesmetano preuzimanje.

Obrađivač otpadne opreme besplatno preuzima otpadnu opremu od distributera.

Preuzimanje otpadne opreme od komunalnog preduzeća

Član 8

Obrađivač otpadne opreme besplatno preuzima otpadnu opremu iz domaćinstva od komunalnog preduzeća.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, obrađivač otpadne opreme dužan je da komunalnom preduzeću plati troškove privremenog skladištenja otpadne opreme duže od sedam dana u sabirnom centru.

Obrađivač otpadne opreme dužan je da zaključi ugovor o načinu i uslovima preuzimanja otpadne opreme iz domaćinstva sa komunalnim preduzećem (jednim ili više), za određeno područje ili cijelu teritoriju Crne Gore.

Privremeno skladištenje otpadne opreme

Član 9

Distributer i komunalno preduzeće dužni su da prije predaje otpadnu opremu skladište odvojeno da bi se izbjeglo miješanje sa drugim vrstama otpada i da ne bi došlo do njenog deformisanja i zagađivanja životne sredine.

Skladište iz stava 1 ovog člana mora biti zaštićeno od vremenskih uticaja sa obezbijeđenim sistemom za zaštitu od požara u skladu sa posebnim propisom.

Podloga prostora za skladištenje iz stava 1 ovog člana, mora biti izrađena od čvrstog materijala, tako da ne propušta mineralna ulja i da je otporna na kisjelinu.

Otpadne atmosfere vode, koje se odvođe sa nepokrivenih površina skladišta iz stava 1 ovog člana ispuštaju se u javnu kanalizaciju ili prečišćavaju u skladu sa zakonom.

Obavješćavanje krajnjih korisnika i distributera o upravljanju otpadnom opremom

Član 10

Obrađivač otpadne opreme dužan je da obavijesti javnost, distributere i krajnje korisnike opreme u domaćinstvu o:

- ciljevima sakupljanja otpadne opreme;
- pravilnom postupanju sa otpadnom opremom;
- načinu ponovne upotrebe, recikliranja, drugim postupcima prerade;
- mogućim negativnim uticajima na zdravlje ljudi i životnu sredinu zbog opasnih materija koje sadrži otpadna oprema; i
- načinu predaje otpadne opreme.

Obaveze obrađivača otpadne opreme

Član 11

Obrađivač otpadne opreme mora preuzimati otpadnu opremu iz skladišta distributera i sabirnih centara.

Obrađivač otpadne opreme dužan je da obezbijedi prevoz preuzete otpadne opreme do postrojenja za obradu.

Prethodna obrada otpadne opreme

Član 12

Preuzeta otpadna oprema osim opreme, koja je namijenjena ponovnoj upotrebi, mora se prije prerade ili odstranjivanja prethodno obraditi u postrojenju za obradu.

Postrojenje za obradu sastoji se od prostora za prijem, skladištenje i prethodnu obradu otpadne opreme i skladištenje prethodno obrađene otpadne opreme.

Podloga prostora postrojenja za obradu mora biti izrađena od čvrstog materijala, tako da ne propušta mineralna ulja i da je otporna na kiselinu.

Otpadne atmosferske vode, koje se odvođe sa nepokrivenih površina postrojenja iz stava 1 ovog člana ispuštaju se u javnu kanalizaciju ili prečišćavaju u skladu sa zakonom.

Postrojenje za obradu mora da ima vagu za mjerenje mase obrađenog otpada, posude za skladištenje rastavljenih rezervnih djelova i posude za skladištenje baterija, kondezatora, koji sadrže PCB/PCT i drugog opasnog otpada, kao što je radioaktivni otpad.

Prethodna obrada otpadne opreme iz stava 1 ovog člana vrši se u skladu sa Prilogom 2 koji je sastavni dio ove uredbe.

Troškovi upravljanja otpadnom opremom

Član 13

Sakupljanje otpadne opreme, prethodnu obradu u postrojenju za obradu, pripremu za ponovnu upotrebu, dalju preradu ili odstranjivanje preuzete otpadne opreme, obrađivač otpadne opreme vrši o svom trošku.

Obaveze krajnjeg korisnika bez prethodnog dobavljača

Član 14

Krajnji korisnik koji je sam nabavio opremu bez prethodnog dobavljača a koja nije oprema iz domaćinstva, dužan je da sa obrađivačem otpadne opreme zaključi ugovor o predaji te otpadne opreme ili da sam obezbijedi ponovnu upotrebu, preradu ili odstranjivanje.

Godišnje količine otpadne opreme za preradu i ponovnu upotrebu

Član 15

Obrađivač otpadne opreme dužan je da u skladu sa državnim planom upravljanja otpadom do 1. januara 2020. godine obezbijedi:

1) za preuzetu otpadnu opremu iz tač. 1 i 10 Priloga 1 ove uredbe najmanje 80% preradu i najmanje 75% ponovnu upotrebu ili recikliranje sastavnih djelova i materijala otpadne opreme;

2) za preuzetu otpadnu opremu iz tač. 3 i 4 Priloga 1 ove uredbe najmanje 75% preradu i najmanje 65% ponovnu upotrebu ili recikliranje sastavnih djelova, materijala i materija otpadne opreme;

3) za preuzetu otpadnu opremu iz tač. 2, 5, 6, 7 i 9 Priloga 1 ove uredbe najmanje 70% preradu i najmanje 50% ponovnu upotrebu ili recikliranje sastavnih djelova i materijala otpadne opreme.

U količinu ponovno upotrijebljene, reciklirane ili na drugi način prerađene otpadne opreme iz stava 1 ovog člana, uračunava se i otpadna oprema koja je izvezena iz Crne Gore, ukoliko se ponovna upotreba ili prerada vrši na način utvrđen ovom uredbom.

Prestanak važenja propisa

Član 16

Danom stupanja na snagu ove uredbe prestaje da važi Uredba o načinu i postupku prijave stavljanja električnih i elektronskih proizvoda na tržište, osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpada od električnih i elektronskih proizvoda i rada tog sistema ("Službeni list CG", broj 9/10).

Stupanje na snagu

Član 17

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 06-682/4

Podgorica, 5. aprila 2012. godine

Vlada Crne Gore

Predsjednik,
dr **Igor Lukšić**, s.r.

Vrste električne i elektronske opreme

Vrste električne i elektronske opreme su:

1. veliki kućni aparati;
2. mali kućni aparati;
3. oprema za IT i telekomunikacije;
4. oprema za zabavu;
5. oprema za osvjetljenje;
6. -električni i elektronski alati (osim velikog nepokretnog industrijskog oruđa);
7. igračke, oprema za slobodno vrijeme i sport;
8. -medicinski aparati (osim aparata koji mogu prouzrokovati radijaciju ili infekciju);
9. instrumenti za praćenje i nadzor;
10. automati.

1. Veliki kućni aparati su:

- veliki aparati za hlađenje;
- frižideri;
- zamrzivači;
- -drugi veliki uređaji za hlađenje, čuvanje i privremeno skladištenje hrane;
- veš mašine;
- mašine za sušenje;
- mašine za posuđe;
- šporeti;
- električni šporeti;
- električne ringle;
- mikrotalasne rerne;
- drugi veliki aparati za kuvanje i pripremanje hrane;
- električni uređaji za grijanje;
- električni radijatori;
- drugi veliki aparati za grijanje soba, kreveta, stolica;
- električni ventilatori;
- klimatske naprave;
- druga oprema za provjetravanje i oprema za klimatizaciju.

2. Mali kućni aparati su:

- usisivači;
- usisivači metle;
- drugi aparati za čišćenje;
- aparati za šivenje, pletenje, tkanje i drugu obradu robe;
- pegle i drugi aparati za peglanje i drugu njegu robe;
- pekači;
- aparati za prženje;

- mlinovi za kafu, automati za kafu i oprema za otvaranje ili hermetičko zatvaranje posuda ili ambalaže;
- električni noževi;
- aparati za šišanje kose, sušenje kose, čišćenje zuba, brijanje, masiranje i drugi aparati za njegu tijela;
- budilnici, ručni satovi, naprave za mjerenje, prikazivanje ili evidentiranje vremena,
- vage.

3. Oprema za IT i telekomunikacije je:

- oprema za centralizovanu obradu podataka:
  - veliki računari;
  - mali računari;
  - štamparske jedinice.
- lični kompjuteri:
  - lični računari (CPJ - centralna procesorska jedinica, miš, monitor i tastatura uključeni);
  - prenosni računar, laptop (CPE, miš, monitor i tastatura uključeni);
  - notesnici;
  - računari notepad;
  - štampači;
  - oprema za kopiranje;
  - električne i elektronske mašine za kucanje;
  - džepni i stoni kalkulatori i drugi proizvodi i oprema za sabiranje, skladištenje, procesiranje, predstavljanje ili obavještanje o informacijama putem elektronskih sredstava;
  - korisnički terminali i sistemi;
  - telefaks;
  - teleks;
  - telefoni;
  - javni telefoni (na žetone, kartice, metalni novac);
  - bežični telefoni;
  - mobilni telefoni;
  - odašiljači i drugi proizvodi ili oprema za prenos zvuka, slike, ili drugih podataka preko telekomunikacija.

4. Oprema za zabavu je:

- radio prijemnici;
- televizijski prijemnici;
- videokamere;
- videorekorderi;
- muzički stubovi;
- audio pojačivači;
- muzički instrumenti i drugi proizvodi ili oprema za snimanje ili reprodukovanje zvuka ili slike uključujući signale ili druge tehnologije za distribuciju zvuka i slike kao preko telekomunikacija.

5. Oprema za osvjjetljenje su:

- svjetiljke za fluorescentne sijalice, osim svjetiljki u domaćinstvu;

- štapićaste fluorescentne sijalice;
- kompaktne fluorescentne sijalice;
- visokointenzivne sijalice, uključujući i visokonaponske svje-tiljke sa natrijumovom parom i metalhalogenim sijalicama;
- niskonaponske svjetiljke sa natrijumovim parama;
- druga osvjetljenja ili oprema za difuziju ili nadzor svjetlosti, osim sijalica sa žarećom niti.

6. -Električno i elektronsko oruđe (osim velikog nepomičnog industrijskog oruđa) su:

- bušilice;
- testere;
- mašine za šivenje;
- oprema za struganje, rezanje, brušenje, drobljenje, testerisanje, rezbarenje, šišanje, rupičanje, izrezivanje, sabijanje, iskrivljivanje ili za drugu sličnu obradu drveta, metala i drugih materijala;
- oruđe za okivanje, zakucavanje eksera, pritvrđivanje sa šrafovim ili odstranjivanje eksera, kuka, šrafova i slično;
- oruđe za varenje, lemljenje i slično;
- oprema za prskanje, raspršivanje, širenje ili drugu sličnu obradu tečnih odnosno plinskih materija sa drugim sredstvima;
- oruđe za košenje odnosno druge vrtlarske radove.

7. Igračke, oprema za slobodno vrijeme i sport su:

- električni vozići, odnosno garniture trkačkih automobilčića;
- ručne konzole za video igre;
- video igre;
- kompjuteri za biciklizam, ronjenje, trčanje, veslanje;
- sportska oprema sa električnim ili elektronskim sastavnim djelovima;
- automati za igrice na metalni novac.

8. Medicinski aparati (osim aparata koji mogu prouzrokovati radijaciju ili infekciju) su:

- oprema za zračenje;
- oprema za kardiologiju;
- aparatura za dijalizu;
- aparati sa kiseonikom,
- materijali iz nuklearne medicine;
- laboratorijska oprema za dijagnozu in vitro;
- aparati za analizu;
- aparati za hlađenje;
- aparati za testiranje oplodnje;
- drugi aparati za otkrivanje, sprječavanje, praćenje, tretiranje, olakšavanje bolesti, povreda ili nemoći.

9. Instrumenti za praćenje i nadzor su:

- detektori dima;
- regulatori zagrijavanja;
- termostati;

- naprave za mjerenje, mjerenje ili regulisanje težine u domaćinstvu ili kao laboratorijska oprema;

- drugi instrumenti za praćenje i nadzor, koji se koriste u industrijskim instalacijama.

10. Automati:

- automati za topla pića;

- automati za čaše, toplo i hladno piće;

- automati za tvrde proizvode;

- bančini automati,

- svi aparati koji samostalno prave razne proizvode.

PRILOG 2

Prethodna obrada otpadne opreme u postrojenju za obradu

1. Iz otpadne opreme moraju se izdvojiti sljedeći djelovi, ugrađeni materijali i opasne materije:

- kondenzatori, koji sadrže polihlorisane bifenile (PCB), na način utvrđen propisom kojim se uređuje upravljanje otpadnim PCB;

- sastavni djelovi, kao što su prekidači ili svijetla za osvjetljavanje pozadine, koji sadrže živu;

- baterije;

- ploče štampanih niti kod prenosnih telefona i kod drugih aparata, ukoliko je površina ploče sa štampanim nitima veća od 10 cm²;

- uložak za toner, tečni, pasta, toner u boji;

- plastika koja sadrži bromirani vatrostalni dio,

- azbestni otpad i sastavni djelovi koji sadrže azbest;

- katodne cijevi;

- hlorofluorouglenik (CFC), djelimični halogenizirani hlorofluorouglenik (HCFC) ili fluorisani ugljovodonik (HFC), ugljovodonici (HC);

- plinske sijalice;

- ekrani sa tečnim kristalima (zajedno sa kućištem, kada je to primjereno), sa površinom većom od 100 cm² i svi ekrani iz pozadine osvijetljeni plinskim sijalicama;

- spoljni električni kablovi;

- sastavni djelovi koji sadrže refraktorna keramička vlakna;

- sastavni djelovi koji sadrže radioaktivne materije, osim sastavnih dijelova koji ne prelaze nivo utvrđen, u skladu sa propisima o zaštiti od jonizirajućeg zračenja;

- elektrolitski kondenzatori koji sadrže opasne materije (visina > od 25mm, promjer > od 25mm ili srazmjerno sličan obimu);

- iz katodnih cijevi odstranjuju se fluorescentne navlake;
- iz opreme koja sadrži gasove kojima se smanjuje ozonski omotač ili koja ima potencijal, da zagrijava pozadinu (u daljem tekstu: GWP), iznad 15 GWP kao što su gasovi koji sadrže pjene i krugove za hlađenje, gasovi se izdvajaju i adekvatno obrađuju;
- iz gasova koji istanjuju ozonski omotač odstranjuje se živa.